DOI: https://doi.org/10.64076/ap261026.05

Tetyana Novytska
National University of Kyiv-Mohyla Academy, Kyiv, Ukraine;
Public Higher Educational Establishment “Vinnytsia Academy of Continuing Education”, Vinnytsia, Ukraine
ORCID iD: 0009-0008-0942-5570

SUPERVISION AS A TOOL FOR STRENGTHENING THE INSTITUTIONAL CAPACITY OF LOCAL COMMUNITIES

Abstract. This paper examines the role of supervision as a modern tool for professional support and the development of human resources within local communities. It highlights the importance of supervisory approaches in improving the quality of public and social services, strengthening the institutional capacity of local authorities, and developing the human capital of communities. The paper justifies the advisability of introducing supervision into the activities of local authorities in the context of decentralisation, military challenges and Ukraine’s post-war recovery.
Keywords: supervision, local community, public administration, human capital, professional development.

Тетяна Новицька
Національний університет "Києво-Могилянська академія", Київ, Україна;
Комунальний заклад вищої освіти "Вінницька академія безперервної освіти", Вінниця, Україна
ORCID iD: 0009-0008-0942-5570

СУПЕРВІЗІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОСИЛЕННЯ ІНСТИТУЦІЙНОЇ СПРОМОЖНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Анотація. У тезах досліджено роль супервізії як сучасного інструменту професійної підтримки та розвитку кадрового потенціалу територіальних громад. Розкрито значення супервізійних підходів для підвищення якості публічних і соціальних послуг, зміцнення інституційної спроможності органів місцевого самоврядування та розвитку людського капіталу громад. Обґрунтовано доцільність впровадження супервізії в діяльність органів місцевого самоврядування в умовах децентралізації, воєнних викликів та післявоєнного відновлення України.
Ключові слова: супервізія, територіальна громада, публічне управління, людський капітал, професійний розвиток.

На сучасному етапі розвитку України теріторіальні громади функціонують в умовах воєнного стану, значних соціальних викликів, необхідності інтеграції внутрішньо переміщених осіб, відновлення інфраструктури та забезпечення належної якості послуг для населення. Працівники органів місцевого самоврядування, соціальних служб, центрів надання адміністративних послуг, закладів освіти та охорони здоров'я щоденно стикаються зі складними професійними ситуаціями, які потребують комплексного підходу та високого рівня відповідальності.

За таких умов особливої актуальності набуває питання підвищення професійної компетентності працівників органів місцевого самоврядування та ефективності управлінських процесів. Одним із перспективних інструментів розвитку кадрового потенціалу громади є супервізія. Традиційно вона застосовується у соціальній роботі, психології, медицині та освіті як форма професійного супроводу й підтримки фахівців. Проте сучасні підходи дозволяють розглядати супервізію значно ширше, як механізм підвищення якості управлінської діяльності та розвитку організаційної культури в системі публічного управління.

Особливого значення супервізія набуває в умовах високого емоційного навантаження працівників публічної сфери. Представники місцевого самоврядування та соціальних служб працюють із кризовими категоріями населення, вирішують конфліктні ситуації, забезпечують підтримку постраждалих від війни громадян. Такі обставини часто призводять до професійного виснаження та емоційного вигорання.

Дані міжнародних і національних досліджень засвідчують різке погіршення стану психічного здоров'я населення, зростання рівня психологічного дистресу, поширення тривожних і депресивних розладів, а також потреби у довгостроковій психосоціальній підтримці населення.[1]. Високий рівень стресу відзначають 83% українців, і 78% прямо пов'язують його з повномасштабною війною. [2]. На рівні державної аналітики Національний інститут стратегічних досліджень фіксує різке зростання поширеності психічних розладів, зокрема посттравматичний стресовий розлад, кількість випадків якого у 2023 році збільшилася вчетверо порівняно з 2021 роком. [3].

На подолання зазначених негативних факторів спрямовано розробка і прийняття нормативно-правових актів і документів щодо системного впровадження публічного управління в системі охорони психічного здоров'я. Система охорони психічного здоров'я визначена як стратегічний об'єкт публічного управління і ключовою складовою державної політики згідно прийнятого Закону України "Про систему охорони психічного здоров'я в Україні" (Далі - Закон), який введений в дію з 7 лютого 2026 року. [4] . В Законі вперше визначено поняття супервізії, психосоціальної підтримки населення та міжсекторальної взаємодії органів державної влади, місцевих громад та професійних громадських об'єднань фахівців з психічного здоров'я. Все це надає можливість використовувати інструменти супервізії для підвищення якості управлінської діяльності та розвитку організаційної культури в системі публічного управління.

Важливою перевагою супервізії є її вплив на розвиток людського капіталу громади. Завдяки супервізійному супроводу працівники отримують додаткові можливості для професійного навчання, набуття нових компетентностей та розвитку лідерських якостей. Супервізія забезпечує безпечний простір для професійної підтримки, обговорення складних випадків та збереження психологічної стійкості працівників. Це сприяє не лише підтримці їхнього професійного ресурсу, а й підвищенню якості послуг, що надаються громадянам.

У результаті формується кадровий потенціал, здатний ефективно реагувати на виклики місцевого розвитку та забезпечувати реалізацію стратегічних цілей

громади. Особливо актуально це для невеликих громад, де кадрові ресурси є обмеженими, а професійна підтримка спеціалістів стає важливим фактором збереження їх мотивації та професійної ефективності.

Сутність супервізії полягає не в контролі діяльності працівника, а у створенні умов для професійної рефлексії, аналізу складних робочих ситуацій, пошуку ефективних рішень та постійного вдосконалення професійної практики. Супервізія створює можливість для обговорення практичних проблем, аналізу управлінських рішень і вироблення спільних підходів до їх розв'язання.

Ще одним важливим напрямом застосування супервізії є зміцнення інституційної спроможності органів місцевого самоврядування. Регулярні супервізійні сесії сприяють підвищенню якості внутрішньої комунікації, розвитку командної роботи, формуванню довірчих відносин між працівниками та керівництвом. Відкритий аналіз професійних труднощів дозволяє своєчасно виявляти проблеми в організації роботи та впроваджувати механізми їх усунення. Таким чином, супервізія стає не лише інструментом індивідуального професійного розвитку, а й засобом організаційного вдосконалення всієї громади.

Крім того, супервізійні практики позитивно впливають на розвиток соціальної згуртованості в громаді. Вони сприяють формуванню атмосфери партнерства, взаємної підтримки та довіри між представниками влади, громадськими організаціями та мешканцями. Такий підхід відповідає сучасним принципам публічного управління, орієнтованого на відкритість, участь громадян та спільне вирішення локальних проблем. У перспективі це сприяє підвищенню рівня громадянської активності та зміцненню соціального капіталу територіальних громад.

Таким чином, супервізія є важливим інструментом розвитку сучасних територіальних громад, який поєднує функції професійної підтримки, навчання, консультування та організаційного розвитку. Її впровадження сприяє підвищенню якості публічних послуг, зміцненню кадрового потенціалу, профілактиці професійного вигорання та посиленню інституційної спроможності місцевого самоврядування. В умовах сучасних трансформаційних процесів супервізійні підходи доцільно розглядати як складову механізмів сталого розвитку територіальних громад та удосконалення системи публічного управління.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Новицька Т.А., Браніцька Т.Р. Механізми державного управління у сфері охорони психічного здоров’я населення: сучасні виклики, реформування та інституційна спроможність. Public Administration and Social Work, No 1 (7), 2026, DOI https://doi.org/10.32782/3041-1319/2026-1-4

2. Луганський обласний центр контролю та профілактики хвороб. (2025, May 12). Про стан ментального здоров’я українців: https://lg.cdc.gov.ua/article/pro-stan-mentalnogo-zdorov-ya-ukrayintsiv.

3. Національний інститут стратегічних досліджень. (2025, March 19). Поліпшення психологічного стану населення в умовах довготривалої війни. https://niss.gov.ua/doslidzhenny a/sotsialna-polityka/polipshennya-psykholohichnoho-stanu-naselennya-v-umovakh.

4. Закон України № 4223-IX “Про систему охорони психічного здоров’я в Україні”: https://ips.ligazakon.net/document/JI11628A?an=2.